
THE NEW ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL CONTEXT OF THE FIRST ROMANIAN IMMIGRANTS IN THE U.S.A.

Iuliana Neagoș, Assistant, PhD Student, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The Romanian community from the United State of America is the result of some important waves of immigration with their own characteristics. The majority of the first Romanian immigrants were from Transylvania, Banat and Bucovina, most of them were single men of rather young age. They came to the New World to settle, to adopt the ways of a totally new and unknown land and to lay the foundations of a community which continues to develop to these days. This article tries to present the chief facts about the recent establishment of the Romanians in the United States and it aims to show the processes of assimilation in this new context and under the pressure of the American environment. Their economic adaptation to the American context is of great interest as their social and cultural assimilation, because 89% of the Romanian immigrants belong to the class of farm laborers and only 0.4% to the professional class. The most outstanding fact about the living conditions of the Romanians is their rise parallel with the economic development in the American context. Starting with low standards which corresponded to low wages, their living conditions have improved when the earning capacity increased. Cultural assimilation calls for adoption of some cultural traits that are characteristic for the new context and the modification of old customs which are not in harmony with it. It implies the knowledge of English, the embodying in his own life the principles of American Democracy and participation in national experiences.

Keywords: Romanian immigration, economic, social, cultural context, the New World, American environment

La finalul secolului al XIX-lea românii transilvăneni loviți din toate părțile de autoritățile statului dualist și nemaiputând face față nici celor mai elementare cerințe familiale, la cât de mult au fost sărăciți, se hotărăsc să își înceapă o nouă viață și să-și încerce norocul într-o lume nouă: America. Greutățile vieții și necazurile zilnice cauzate de stăpânire i-au alungat pe români la mii de kilometri distanță față de modestă lor locuință și familie, într-o lumea cu totul aparte și total necunoscută.

Fără îndoială că principala cauza a fost situația economică din fosta împărăție Austro-Ungară, din provinciile românești de peste Carpați, de unde proveneau 90% dintre cei care plecau.²⁶⁵ Pe lângă persecuțiile, judecățile și închisorile ce le aveau de suferit, românii din Transilvania, Banat și Crișana nu își mai puteau agonisi nici traiul, deoarece marea majoritate a pământurilor erau stăpânite de nobilimea maghiară, câțiva aveau proprietăți mici, iar restul nimic. Bieții oameni erau nevoiți să lucreze pentru boierul ungar, dar doar în timpul lunilor de vara, la secerat și la treerat. Bieții români, care la cel mai mic protest erau aruncați în închisoare, sau mai aspru pedepsiți, trebuiau să își caute un trai mai bun în alte părți. La început a fost greu că romanul să se adapteze într-o lume nouă, dar a fost suficient că primii plecați să înceapă să trimită bani celor lăsați acasă și să le scrie că le merge bine, că exemplul a fost urmat și de alții. Plata ce li se oferea era relativ redusă, dar aveau avantajul că odată ajunși în America puteau găsi oricând de lucru, pe un salariu, care nu numai că le dădea posibilitatea să trăiască cel puțin traiul de acasă, dar mai ales să agonisească (în acele vremuri

---

²⁶⁵ Serban Drutzu, *Românii din America*, Ed. Cartea Românească, București, 1926, p.10

dolarul American era aproape de cinci ori mai mare decât coroana austro-ungară.)²⁶⁶ Din economiile făcute, românii trimiteau bani celor de acasă pentru traiul lor sau pentru a cumpăra pământ.

Primii emigranți, veniți înainte de 1900, nu aveau organizații sau instituții care să-i sprijine în America, nu aveau biserici sau instituții românești și erau grupați la marginea cartierelor din orașele industriale în care lucrau. Primele lor forme de organizare au fost „societățile de într-ajutorare”. În următoarele decenii viața românilor emigranți s-a schimbat semnificativ. S-au format numeroase cluburi și societăți românești care au fost denumite după regiuni românești sau numele unor personalități. Una dintre aceste organizații a primit numele marelui istoric Nicolae Iorga care în anul 1929 a organizat vizita marelui savant român în SUA, unde acesta a conferențiat la Harvard pe teme istorice și politice.

Viața cotidiană a românilor era destul de simplă. Deoarece primii emigranți nu aveau bani de transport, preferau să se așeze cât mai aproape de fabrici, iar acolo, unii dintre ei deschideau pensiuni, prăvălii sau alte mici afaceri. Acestea aveau un rol deosebit pentru valurile de noi veniți, pentru că erau locurile de întâlnire și de dialog; de asemenea, în astfel de cârciumi își țineau românii și nunțile sau botezurile. „Dacă un român venea în America și nu avea familie sau rude, acolo, el mergea într-un oraș de care auzise în scrisori. Venea în acel loc din America, unde se stabiliseră și alți consăteni. Acolo găsea o pensiune sau o cârciumă românească. Acolo îi găsea pe cei care au plecat înaintea lui din sat”²⁶⁷. Multe dintre întâlnirile românilor aveau loc în casa unuia care avea spațiu mai mult. Se cântau doine se citeau poezii românești, iar un loc special se acorda scrisorilor venite din țară care se citeau și erau ascultate de întreaga asistență.

Procesul de adaptare la nouă cultură a fost unul complex, complicat și dificil de teoretizat deoarece fiecare emigrant este el însuși un caz și nici un caz nu este identic cu un altul. Ca țară a emigrației prin excelență, Statele Unite au acordat acestui fenomen o importanță mai mult economică și mai puțin socială, arătându-se mai puțin preocupate de decodarea unor atitudini, comportamente, întâmplări și fapte, sau de propria identitate a fiecărui nou-venit.

Românii veniți la începutul secolului al XX-lea au avut de înfruntat destule dificultăți. Ei au trebuit să își schimbe, peste noapte, modul de viață, bazat pe tradiție și rânduiala cu unul bazat pe schimbări rapide și agresivitate. În același timp, românii americani au trebuit să învețe foarte repede să trăiască într-o societate industrială cu reguli stricte și nemiloase, au avut de trecut barieră lingvistică și au suferit în urma prejudecăților și discriminărilor.

Românii care emigrează în America trec printr-un proces de adaptare, care presupune, dincolo de învățarea limbii engleze, principalul mijloc de comunicare în noua societate, înțelegerea semnificațiilor unor comportamente, care sunt diferite și deci, trebuie însușite în procesul adaptării. Acest proces de tranziție produce o tensiune psihică, un conflict între valorile native și cele adaptive, având drept consecință un așa numit „șoc cultural” de durată, mai ales la cei vârstnici, deja formați din punct de vedere intelectual, în țara de origine. Durata în timp a

²⁶⁶ Ibidem, p.11

²⁶⁷ Gabriel Stănescu, *Românii din Lumea Noua*, Criterion Publishing, USA, 2003, p.68

acestui șoc cultural poate fi mai lungă sau mai scurtă, în funcție de vârstă, educație, iar după unii cercetători el nu se încheie niciodată.²⁶⁸

Este importantă de menționat influența regimului comunist asupra primei generații de emigranți români care au ajuns să își contureze identitatea în spațiul american. Românii, confrunțați cu un sistem politic dictatorial, au dezvoltat o serie de strategii și atitudini care le-au permis să se adapteze circumstanțelor. Românii veneau dintr-un sistem în care lipsa supunerii era pedepsită, regulile și așteptările sociale erau deseori obscure sau instabile, se cultiva o atmosferă de neîncredere generală, o presiune către conformitate și uniformizare, nefiind apreciate efortul real și performanțele în sarcini individuale. Exprimarea opiniilor sau acțiunile care nu erau aprobate de „sus” erau însoțite de un mare risc, astfel încât oamenii evitau să ia inițiative proprii, se abțineau de la orice critică sau sugestii, iar toate acestea au erodat autonomia și simțul autodeterminării. Așadar, emigranții români ajunși în America, într-o societate individualistă cu un astfel de „bagaj” valoric și o atitudine pe măsură au simțit profund diferențele dintre cele două sisteme.

A doua generație a imigranților are parte de o dublă socializare: formarea realizată în școală și contactul cu tinerii din noua țară, contribuind mult la transformarea culturii grupului lor. Dacă primii emigranți vor reinterpretă trăsăturile culturale ale societăților receptoare pe care vor fi nevoiți să le adopte, descendenții lor, însă, vor reinterpretă după schemele noii culturi trăsăturile moștenite de la părinți.

Ei sunt amenințați de un pericol aproape imposibil de înlăturat: acela că a doua și mai ales a treia generație, crescută în școlile americane și instruită în limba engleză, să-și piardă graiul românesc și chiar și sentimentele lor românești, cu toată silința vrednică de laudă a câtorva preoți români.

Astăzi, această diferențiere culturală nu este doar acceptată tacit, dar și bine primită, ca o expresie a toleranței Statelor Unite pentru pluralitate. Există conștiința faptului că fiecare cetățean american are o origine etnică și că există ceva demn de a fi admirat și apreciat în cultura fiecărui grup etnic²⁶⁹. De o importanță deosebită sunt instituțiile formale românești sau româno-americane, bisericile și numeroasele asociații de voluntari. Aceste instituții au devenit simbolurile legitimării româno-americane și, în același timp, modalitățile prin care diferențele religioase și regionale au putut fi estompate.

Toți cei care s-au așezat și continua să se așeze în Lumea Nouă sunt supuși unui proces complex de transformare, un proces complex, care modifica atitudini mentale și de conștiință, un proces căruia nu i s-a putut opune nimic. Acest proces amplu de schimbare, cunoscut și sub numele de americanizare, înseamnă învățarea limbii engleze, adoptarea mentalităților americane, învățarea sistemului american și integrarea valorilor pe care acest sistem este întemeiat. Multe dintre scrierile despre românii-americani menționează conformitatea lor față de sistemul industrial american. Christine Avghi Galitzi citează în lucrarea ei mărturia unui bătrân din Chicago, în acest sens: „Nu îmi mai cunosc conaționali. Ei arată exact ca și ceilalți și, dacă nu îi aud vorbind limba noastră, cred că sunt polonezi, sârbi sau irlandezi. Bărbații și-au tăiat mustățile, semnul virilității masculine. Dar așa este modă aici. Cu fețele lor fine, bărbații arată ca și femeile, precum femeile cu părul tuns au o imagine

²⁶⁸ Gabriel Stănescu, *Op.Cit.*, p.78

²⁶⁹ C.Cucoș, *Educația Dimenisuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000, p.68

băiețească. Este lumea întoarsă pe dos. Nu pot să înțeleg cum pot să facă aceste lucruri și încă să susțină că sunt români”²⁷⁰

Din păcate, există și cazuri în care valorile culturii native se modifică relativ repede, în raport cu cele ale culturii adoptive. Vorbim despre cei care locuiau în localități fără biserici românești sau fără instituții românești, se americanizează mai repede, pierzând treptat caracteristicile identității lor românești. Căsătoriile interetnice în care unul dintre parteneri acceptă să se căsătorească cu o persoană care nu e român/româncă și care are o altă religie decât cea ortodoxă reprezintă un alt factor care a dus la adaptarea rapidă a noii culturi. În același timp, școala publică americană îl determină pe copilul provenit dintr-o familie de români să fie român și ortodox acasă, în schimb să se manifeste ca american și neoprotestant, la școală.

Interesant este faptul că aculturația are loc invers decât în țară, adică nu de la părinți la copii, ci, de cele mai multe ori, de la copii la părinți, deoarece acești intră în contact cu mediul școlar american. Ea contribuie la ruperea izolării culturale a adulților și la stabilirea unor contacte viabile cu americanii native. În ziarul „America” din anul 1927 se afirmă că românii americani, cu excepția celor aliterati, citesc și scriu englezește, merg la școli sau au contacte ocupaționale cu cei din alte grupuri etnice, în așa fel încât, treptat, devin familiari cu spiritual vieții americane.

Unii dintre ei adoptă, prin imitație, obiceiuri străine firii lor, urmează „moda zilei” pentru a nu mai fi stigmatizați ca străini, în rare ocazii îmbracă costumul național. Unele obiceiuri și superstiții suferă modificări, altele se mențin: tocmeala între socrii înainte de nuntă, existența lăzii de zestre a miresei, ceremonialul de nuntă, cel al ospitalității, etc. Există însă un segment important de români americani care aderă, în continuare, la valorile tradiționale, în paralel cu adoptarea celor ale culturii americane, identificându-se cu românii din „țara veche”. Aceștia contribuie la construirea și dezvoltarea unor instituții și organizații românești în America, iau parte la evenimentele românești, își educă copii în spiritul conservării și datinilor strămoșești. Un alt segment al românilor americani este constituit din cei care se revoltă împotriva originii, vrând să devină, peste noapte, americani. Își americanizează numele, stau departe de comunitățile românești, evită să vorbească acasă despre subiecte românești.

În general, pattern-urile culturale din România au pregătit pe imigranți să fie printre americanii de succes din clasa mijlocie. Există o puternică etică a muncii și o voință incredibilă a românilor spre o mobilitate socială într-o ascensiune treptată. Dacă primii imigranți erau țărani, copiii lor și nepoții lor sunt afaceriști din clasa de mijloc. Cei mai recent, dintre care un procent mare au avut o educație și o carieră în România, au reușit să își câștige statutul în Statele Unite, după ce au trecut printr-un proces de echivalare a studiilor.

Faptul că pattern-urile culturale ale țării native sunt îmbrățișate de tot mai puțini români din America nu înseamnă că o dată cu noile repere se pierde cultura, fiindcă așa cum noile generații asimilează, noii veniți infuzează în comunitățile etnice cultura țării natale, care

---

²⁷⁰ Christine Avghi Galitzi, *Romanians in the USA. A Study of Assimilation Among the Romanians in the US*, Columbia Univ. Press, N.Y., 1929, p.134

este readaptată conform stării de lucru din America. Exemple de acest gen pot fi găsite în domeniul culinar, al limbii, toate fiind constant revizuite și parțial americanizate.²⁷¹

Mulți români din America sunt americani mândri, care se simt liberi și sunt bucuroși de noul lor trai, având puțin interes să se întoarcă în România, o țară instabilă politic și economic unde au trăit ei și strămoșii lor.

Dacă se pune problema să comparăm cultura românească cu cea americană, putem spune că românii sunt, în general, fataliști, încrezători în destin, supersițioși și adesea pasivi în ceea ce privește construcția propriului viitor, iar americanii sunt optimiști, orientați spre viitor. Românii preferă stabilitatea, continuitatea, în timp ce pentru americani discontinuitatea, situațiile noi, reprezintă o condiție pozitivă, impulsul de acțiune. Ei își schimbă, deseori, locul, serviciul, stabilindu-se acolo unde cred că e mai bine pentru familie, în timp ce românii sunt mult mai stabili. În general, spre deosebire de români care vor să știe totul despre vecini, cunoștințe întâmplătoare, prieteni, colegi, americanul e mult mai distant, mai puțin interesat în astfel de practici și mai concentrat asupra lui însuși și a familiei sale.

Comunitatea românilor-americieni este rezultatul unui proces istoric îndelungat și complex. Membrii acestei comunități se află pe diferite nivele de „americanizare”, unii - îndeosebi cei descendenți ai primilor emigranți români, sunt cu totul parte din America, iar alții, veniți mai recent, sunt abia la începutul prefacerii lor. Dar ei sunt, toți, români americani, căci au păstrat un număr de tradiții și obiceiuri specifice, structura sufletească și credința părinților lor.

Faptul că într-o societate deschisă și competitivă, românii-americieni au reușit să-și păstreze o identitate distinctă reprezintă un act spectaculos și impresionant de cultură colectivă. Grupul românilor americani nu este un produs de serie și încă mai puțin unul al întâmplării, ci rezultatul unor opțiuni culturale conștiente și voluntare.

Prea puțini se cunosc între ei direct, dar ajung să interacționeze, mai ales prin intermediul internetului, datorită preocupărilor, profesiei, ambiției de a reuși în afaceri. Ei sunt amenințați de un pericol aproape imposibil de înlăturat, ca a doua și mai ales a treia generație, crescută în școlile americane și instruită în limba engleză, să-și piardă graiul românesc și chiar și sentimentele lor românești, cu toată silința vrednică de laudă a câtorva preoți români. Georghe Zbucă și Cezar Dobre spuneau în lucrarea lor despre preocupările comune ale românilor și despre dorința lor de adaptare într-o lume în care viața lor a căpătat un alt sens: „Am constatat că în general aceleași probleme îi frământă pe oameni, au aceleași preocupări și bucurii și își afirmă loialitatea față de statele care le asigură existența și fericirea, dar cu toate acestea, descoperim dorința lor arzândă de cunoaștere la auzul cuvintelor românești și a cârților din patria mamă.”²⁷²

Comunitatea românilor din S.U.A. reprezintă, după standardele americane, un grup etnic de mărime mijlocie. Numărul românilor care trăiesc în S.U.A. este, însă, mult mai mare, ținând seama de faptul că mulți dintre ei nu își declara originea, fluxul de imigrări continuă, iar mulți dintre cei stabiliți în S.U.A. nu au dobândit cetățenia americană.

Cea mai mare grupare de comunități românești numărând fiecare câteva zeci de mii de persoane, se află în statele din nord-est - New York, New Jersey, Pennsylvania, Ohio,

²⁷¹ Gabriel Stănescu, *Op. Cit.*, p.67

²⁷² Cezar Dobre, Georghe Zbucă, *Români în lume*, Ed. Colias, București, 2005, p.3

Michigan, Illinois, zone de destinație ale primelor valuri de imigranți români, începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea. California și Florida, destinații mai recente de imigrare a celor veniți din România și de reșezare a unor români americani din valurile anterioare de imigrare, cunosc o dinamică aparte a comunității româno-americane, ajungând să se plaseze pe locurile doi și după New York, în privința numărului de membrii. În ultimii ani, s-au constituit comunități românești care se află într-un proces de consolidare și de creștere numerică, în state precum Oregon, Washington, Georgia, Texas, Arizona. În fapt, comunități românești există în toate statele S.U.A., chiar dacă, în unele cazuri, de dimensiuni foarte mici.

Pe lângă comunitățile românești constituite ca atare, grupate în jurul unor biserici proprii, există mici grupuri de români, alcătuite din câteva familii, care frecventează o biserică aparținând altei etnii. Există, de asemenea, americani de origine română, care trăiesc izolați de orice comunitate românească, fie din rațiuni subiective (nu doresc să întrețină legături cu membrii comunității din zona), fie din motive obiective (trăiesc în zone în care nu există alți români).

Un alt segment important al comunității române din S.U.A., care se suprapune atât comunităților constituite, cât și categoriei celor care trăiesc izolați de comunitate, este reprezentat de sutele de profesori și studenți români sau de origine română care își desfășoară activitatea în universități din aproape toate statele S.U.A.

Gradul de coeziune al comunității româno-americane este, în general, redus. Foarte frecvent, orice inițiativă sau acțiune a unei persoane sau a unui grup de persoane este întâmpinată cu rezerve, printr-o atitudine marcată de divergențele și rivalitățile personale între membrii comunității, suspiciunile reciproce, veleitățile și ambițiile unor lideri de organizații locale sau cu aspirații naționale. Există, însă, unele comunități locale (Cleveland, Detroit, Chicago), în cadrul cărora se manifestă o anumită coeziune, ele reușind să se mobilizeze și să antreneze un număr semnificativ de membrii, în special în cadrul unor manifestări cu caracter cultural, de păstrare a obiceiurilor și tradițiilor românești.

Frumusețea și tăria Americii provine din combinația unei multimi de moșteniri culturale. Aceste moșteniri culturale distincte reprezintă darul cel mai de preț pe care cei năpăstuiți în alte locuri l-au adus Americii. Așa au intrat în cultura Americii valori și comportamente ale fiecărui petec de pământ, toate altoite pe tradițiile iudeo-creștina și anglo-saxonă, care rămân dominantele și unificatoarele locului. Așa s-au alcătuit grupurile german-american, afro-american, italo-american și atâtea altele, inclusiv cel român-american.

Românii-americani sunt un grup constituit istoricește în America și care este parte a națiunii americane. Acest grup a adoptat căile și modelele țării în care trăiește și căreia îi este parte, dar, în același timp, a păstrat fondul sufletesc intim și modelul existențial, înțelegerea rostului vieții moștenite de la strămoșii din Carpați și Dunăre. Nici unul dintre noi nu poate scăpa de identitatea ce ne-a fost dată prin naștere, dar este în puterea fiecăruia din noi de a face din această identitate motiv de mândrie sau rușine.

Dacă inițial planul primilor emigranți, cunoscuți și sub denumirea generația „mia și drumul”, a fost să agonisească o sumă de bani și să revină pe pământurile natale, acea perioadă a luat sfârșit în perioada imediat următoare încheierii conflagrației mondiale, emigranții români intrând în așa-numita etapă a devenirii întru români-americani. O parte dintre emigranți au revenit în țară, unii definitiv, alții numai temporar, însă marea majoritate a

emigranților români, care veniseră inițial doar pentru o vreme în America, au cunoscut procesul de asimilare, de americanizare. Circumstanțele favorabile acestui proces au fost acompaniate de dorința românilor de a dovedi că și-au însușit tendința general a vieții sociale americane, de dorința lor de a fi acceptați și de a li se recunoște identitatea.

O schimbare importantă s-a înregistrat și la nivelul mentalității românilor din America și a identității lor comunitare. Emigranții români au început să prindă rădăcini, să se integreze în societatea americană și să se adapteze noului mediu economic, social și cultural.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Crăciun Victor, Gheorghe Zbucă, *O Istorie a Românilor de pretutindeni, Volumul V, Românii din America*, Semne, 2006.

Cucoș C., *Educația Dimenisuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000.

Dobre Cezar, Zbucă Gheorghe, *Români în lume*, Ed. Colias, București, 2005.

Drutzu Serban, *Românii din America*, Ed. Cartea Românească, București, 1926.

Galitzi Christine Avghi, *Romanians in the USA. A Study of Assimilation Among the Romanians in the US*, Columbia Univ. Press, N.Y., 1929.

Stănescu Gabriel, *Românii din Lumea Noua*, Criterion Publishing, USA, 2003.